

DESIGN VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Úvodní hodina

19. 2. 2019

Pavλίna Mazáčová

KISK FF MU

MOTIVACE – OČEKÁVÁNÍ – CÍLE

- Společná aktivita

VZDĚLÁVACÍ OBSAH PŘEDMĚTU

- Znalostní rovina:
 - vzhled do témat týkajících se edukačního procesu
 - zaměření na obor ISK
 - zaměření na ped minimum a kompetenční potřeby studentů ISK
- Zkušenostní rovina – studenti prezenčního studia:
 - Společné designování edukačního procesu v tématu Digitální stopa pro žáky ZŠ
 - Společná edukace – příprava a aplikace designu v reálné praxi ZŠ (SCIOškola) – květen 2019
 - Reflexe práce na edukační jednotce Digitální stopa
- Zkušenostní rovina – studenti kombinované formy studia:
 - Odborný esej – téma z vybrané odborné publikace k tématu
 - Osobní e-portfolio antovaných a komentovaných zdrojů k tématům výuky
 - Příprava a prezentace edukační jednotky

VZDĚLÁVACÍ OBSAH PŘEDMĚTU

- Formální a neformální vzdělávání
- edTech v realitě učitele a žáka
- Andragogické aspekty vzdělávání
- Speciální a sociální pedagogika
- Pedagogická psychologie
- Alternativní / inovativní pedagogika 21. století (domácí vzdělávání, mezigenerační učení apod.)
- Edukace seniorů
- E-learning v kontextech

- Výzkumná teorie a praxe
 - Témata pro diplomové práce, praxe, stáže ve školách...

ORGANIZACE PŘEDMĚTU

Docházka

- Prezenční studenti: max. 3 absence
- Kombinovaní studenti: 2 celodenní bloky – oba povinné

Aktivity + výstupy z předmětu dle studijního programu studentů:

- **A)** Osobní portfolio zdrojů - interakce s různými zdroji k problematice předmětu
- **B)** Odborný esej
 - reflektivní pojednání o vybraném odborném tématu z oblasti pedagogiky se zaměřením na vzdělávací technologie

nebo

 - reflexe společné vzdělávací aktivity se žáky ve SCIO Škole
- **C)** Strukturovaná didaktická příprava edukační jednotky zaměřené na vzdělávací oblast *Mediální a informační gramotnost v kontextech* / tvorba *Metodiky k tématu Digitální stopa*
- **D)** aplikace přípravy v edukační praxi – Digi stopa ve Scioškole

- Aktivizace v hodinách

ORGANIZACE PŘEDMĚTU

Ukončení předmětu: KOLOKVIUM

- Znalostní a reflektivní rozprava nad všemi výstupy předmětu
- Reflektivní shrnutí obsahové roviny předmětu

POHLED DO HISTORIE – ZRCADLA VZDĚLÁVÁNÍ

Společná časová vývojová osa pedagogiky ve světovém i českém kontextu

- Antika
- Středověk
- Novověk
- 20. a 21. století

STAROVĚK, STŘEDOVĚK

- Učitelství – vzdělávání – magie
- Šíření elementárního školství – zkáznění dítěte
- Žák – lat. *discipulus* – disciplína
- Zkáznění – vytvoření univerzálního světa – vznik ideálu vzdělance
- Vzdělání – osvojení literárních pramenů (*kánon autorit*), znalost trivia a kvadrivia – otevření cesty do světa univerzit (*septem artes liberales*), do mezinárodního společenství učenců

NOVOVĚK

- Průvodní jev systematizace výchovy – povinná školní docházka
- Dítě – zmenšenina dospělého
- Vrcholem tohoto směru – Johann Friedrich Herbart (18./19. st.)
 - Výchova je v režii vychovatele
 - Předem jsou dány požadavky na výchovu, učitel je plně zodpovědný za formování osobnosti žáka
 - Dítě-žák se plně přizpůsobuje předem daným/vytyčeným požadavkům na „správnou“ výchovu

NOVOVĚK

- Respekt k jinakosti dítěte, k jeho zvláštnostem
- Projevem dílo J. A. Komenského – široký teologicko-filozofický kontext vzdělanosti veškerého lidstva
- J. J. Rousseau – spis *Emil čili o výchově* – dítě žije ve vlastním světě, který vyžaduje respekt a porozumění
- Rozpor Rousseauova vnímání soudobého světa: umění a vědy, ale také hluboký mravní úpadek
- Výchova není indoktrinace – je třeba uznat všechny zvláštnosti dítěte jako jedince a jeho vnitřních potřeb
- Do centra výchovy se staví dítě, jedinec (pedocentrismus)
- Respekt k osobnosti dítěte

JOHN DEWEY

Jeden z největších pedagogů 20. století (pragmatická pedagogika)

- Základem pedagogiky je myšlenka podpory růstu dítěte – v kontextu změn ve výrobě a civilizačních proměn
- Proces výchovy zahrnuje nejen intelektuální aktivity, ale i praktické dovednosti, návyky, utváření sociálních vztahů k druhým lidem
- Přizpůsobit školu životu, naplnit ji živou aktivitou žáků

ODBORNÁ TERMINOLOGIE – ZÁKLADNÍ POJMY

- **Pedagogika** (dle J. Průchy): Věda, která „*se zabývá vším tím, co vytváří a determinuje nějaké edukační prostředí, procesy, jež se v těchto prostředích realizují, výsledky a efekty těchto procesů.*“
- **Didaktika**: teorie vzdělávání, která se **zabývá formami, postupy, cíli vyučování a interakcí učitel-žák**
- **Vzdělávání**: proces osvojování znalostí, dovedností a postojů
- **Vzdělání**: souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání (výsledek procesu vzdělávání)
- **Výchova**: (nebo též **edukace**) cílevědomá, plánovitá a všestranná činnost směřující k přípravě člověka pro jeho společenské úkoly a osobní život
- **Andragogika**: věda o výchově a vzdělávání dospělých lidí, která respektuje zvláštnosti s tím spojené
- **Heutagogika**: teorie založená na konceptu sebeurčujícího rozvoje, podporuje nezávislost v oblasti učení dospělých
- **Gerontagogika**: nauka o vzdělávání starších (starých) lidí

ODBORNÁ TERMINOLOGIE – ZÁKLADNÍ POJMY

- **Speciální pedagogika:** disciplína zabývající se zákonitostmi rozvoje, péče, výchovy a vzdělávání lidí s nějakým druhem postižení či znevýhodnění, jejich socializací, a to od jejich narození do konce života. Jejím předmětem je zkoumání podstaty a zákonitostí výchovy a edukace jedinců se speciálními potřebami.
- **Sociální pedagogika:** aplikované odvětví pedagogiky zabývající se výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých.
- **Inkluzivní vzdělávání:** praxe zařazování všech dětí do běžné školy (do tzv. hlavního vzdělávacího proudu).
- **Strategické dokumenty:** zásadní dokumenty ovlivňující rozvoj či změny (reformy) v oblasti / oboru v delším časovém horizontu
- **Kurikulární reformy a dokumenty:** obsahové a organizační předpisy na úrovni škol i státu, které jsou určeny především pro učitele ve školách k vedení a řízení učebního procesu
- **Edukační metody:** systém vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků směřujících k dosažení daných edukačních cílů
- **Edukační formy:** uspořádání podmínek k funkční realizaci edukačního procesu